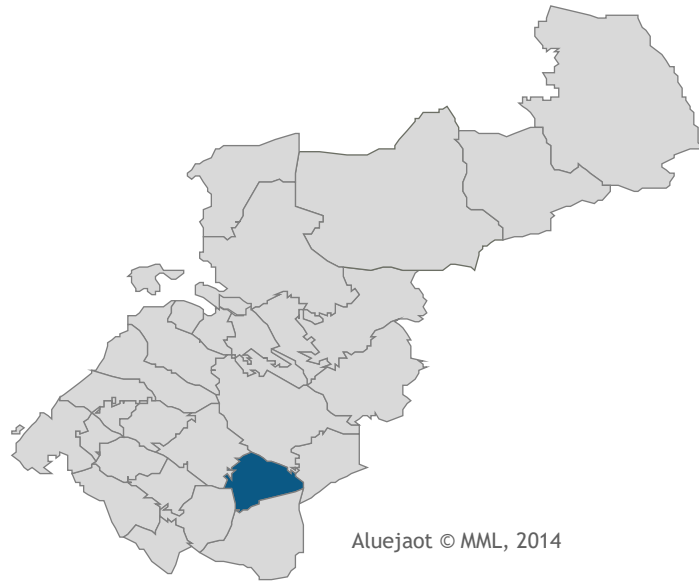

Hyvinvoinnin kuntakortti

Kärsämäki

Kunnan tiedot

Kärsämäki / Pohjois-Pohjanmaa	
Asukasluku 31.12.2022	2 473 / 415 603
Väestöennuste 2033	2 202 / 418 202
Ikärakenne 2021 (% väestöstä)	
• 0-17-vuotiaita	Vuonna 2021: 21,4 / 22,5 % ennuste vuoteen 2033: 17,9 / 18,6 %
• 18-64-vuotiaita	Vuonna 2021: 49,4 / 56,9 % ennuste vuoteen 2033: 48,6 / 56,4%
• 65 v. täyttäneitä	Vuonna 2021: 29,3 / 20,5 % ennuste vuoteen 2033: 33,4 / 25,0 %
Koulutustasomittain 2021	271,3 / 390,2
Väestöllinen huoltosuhde 2021	88,2 / 64,0
Taloudellinen huoltosuhde 2020	185,8 / 152,5

Aluejaot © MML, 2014

Erityispiirteet

Kärsämäellä jokainen voi ja saa olla ylpeästi juuri omanlaisensa kärsämäkinen. Kärsämäkisyyteen kuuluu luovuutta, hyppysellinen rohkeutta sekä kyky tarkastella asioita monista näkövinkkeleistä. Kärsämäkiset yritykset, kulttuuritahtumat, artistit ja persoonat ovat tulleet tutuiksi ympäri maailmaa. Asukaslukuun suhteutettuna Kärsämäki on Suomen yrittäjävetoisimpia kuntia.

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kuntastrategia 2019-2023: Kärsämäki turvaa asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoilla. Kunta luo asukkaidensa hyvinvoinnille edellytyksiä yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Kunta kannustaa kuntalaisia omaan vastuunottoon hyvinvoinnistaan ja omatoimiseen hyvinvointityöhön. Strategiatyö on parhaillaan käynnissä kaudelle 2023-2027 ja se vahvistetaan keväällä 2023

Hyvinvoinnin painopistealueet 2023: 1) Lasten, nuorten ja perheiden palveluita tulee kehittäminen ja monipuolistaminen 2) osallisuuden vahvistaminen 3) ennaltaehkäisevän työn lisääminen

Asuminen ja elinympäristö

(K:mäki/P-Pohjanmaa 2021)

- **1 hengen asuntokunnat:** 41,9/44,1%
- **Yleistä asumistukea saaneet:** 6,0/14,8%
- **Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat:** 1,5/1,5 %
- **Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65+ v:** 301/403,5 per 10 000 vast. ikäistä

Kärsämäki järjestää asumisen kokonaispalvelun, joka kattaa kaikki asuinratkaisut ja niihin liittyvät palvelut yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa.

Ihmissuhteet ja osallisuus

- **Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, 8.-9.lk:** 36,5 / 41,3 % (2021)
- **Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa:** 58,3 / 53,5 % (2021), aluevaaleissa: 56,4 / 48,1 % (2022)
- **Kunnassa osallisuutta ja elinvoimaa vahvistava kuntastrategia vuoteen 2023.** Uutta strategiaa ollaan työstämässä.

Säännölliset kuntalaisten illat ja HYTE-järjestötapaamiset. Kuntalaiskysely kahden vuoden välein. Ilmaisia kokoontumispaikkoja varattavissa järjestöille Konttilasta.

Vapaa-aika

- **Kirjaston kokonaislainaukset:** 12,22/18 per asukas (2022)
- **Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, 8.-9. lk:** 24,5/24,3% (2021)
- **Liikuntapaikkojen lkm/1000 asukasta** 38,8/19,2 (2022)

Monipuoliset harrastus- ja vapaa-ajan viettomahdollisuudet liikuntaan, luontoon ja kulttuuriin. Jokilaaksojen musiikkiopisto ja Jokihelmen opisto toimivat aktiivisesti. Kärsämäellä on aktiivista seura- ja kylätoimintaa.

Opiskelu ja työ

(K:mäki/P-Pohjanmaa)

- Pitää koulunkäynnistä, 4-5.lk: 74,0/77,9 % (2021)
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat: 6,1/6,3 % (2020)
- Työttömät: 9,4 / 11,5 % työvoimasta (2021)
- Nuorisotyöttömät (18-24v työvoimasta): 14,0/16,0 % (2021)
- Pitkäaikaistyöttömät: 35,8/34,2% työttömistä (2021)
- Työpaikkaomavaraisuus: 108,4/99 (2020)

Taloudellinen toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste: 15,1/13,3 % (2020)
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8.-9.lk: 23,1/ 22,3 % (2021)
- Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v. vuodessa: 1,2/1,7% (2021)
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 11,8/8,1 % (2021)
- Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 2,3/1,5 % (2021)

Terveys ja mielen hyvinvointi

- Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, 4.-5. lk: 15,3/9,8 % (2021)
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 8-9 lk: 64,7/69,4 % (2021)
- Sairastavuusindeksi (THL, ikä-vaikointu): 145,6 / 120,8 (2019)
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v: 5,9/4,3 % (2021)

Elintavat

Yläkouluikäiset:

- Nukkuu arkisin alle 8 h: 39,6/37,9% (2021)
- Ylipaino: 21,3/16,6 % (2021)
- Hyväksyvä asenne: Huumeet /%, humalaan juominen 21,6/20,6 %, nuuska 29,4/24,6 % (2021)

Toimiva arki

Lapset, lapsiperheet, nuoret:

- Varhaiskasvatukseen osallistuneet 1-5 vuotiaat: 69,4/53,2 % (2020)

Ikäihmiset:

- Yksinasuvat 75 v. täyttäneet: 42,6/42,9 % (2021)

Palvelut

Kunnan terveydenedistämiski-
aktiivisuus (teaviisari.fi,
K-mäki/P-Pohjanmaa):

*Huono tulos 0-25
Parannettavaa 25-75
Hyvä tulos 75-100*

- Perusopetus: 69/62 (2021)
- Lukiokoulutus: 56/64 (2020)
- Kulttuuri: 74/69 (2021)
- Kuntajohto: 85/79 (2021)
- Liikunta: 68/78 (2022)
- Perusterveydenhuolto: 48/68 (2022)

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA **Vahvuudet:** Hyvä positiivinen ilmapiiri **Huolen aiheet:** Palveluiden saatavuus ei saisi hidastaa työkyvyn ylläpitoa tuen tarpeen ilmetessä.

LAPSET, NUORET JA LAPSI-PERHEET **Vahvuudet:** Hyvät puitteet lasten liikunnallisille harrastuksille, joihin voi osallistua itsenäisesti, perheinä ja järjestöjen kautta. Uusimpia ovat lasten liikennepuisto ja frisbeegolf radat Suomessa ja Saviselässä. Turvallinen ympäristö **Huolen aiheet:** Lasten määrä on aleneva. Nuorisotilat ja ym. nuorten toiminta/nuorisotyö, varsinkin niille jotka eivät ole aktiivisesti mukana urheilu tai kansalaisopistoryhmissä. Koskien kaikkia nuoria eli nuorisolain mukaan alle 29 vuotta. Nuoret kaipaavat kohtaamista ja nähdäksi tuleamista myös koulun, opiskelun ja työajan ulkopuolella.

NUORET AIKUISET **Vahvuudet:** Monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastus mahdollisuudet, runsaasti työllistymismahdollisuuksia ja edullista asumista. Kunnassa asuvat viihtyvät **Huolen aiheet:** Tarvitsemme lisää paluumuuttajia. Mielenterveys ja erityen pähdepalveluiden saatavuus. Yksinäisyys.

TYÖIKÄISET **Vahvuudet:** Asumisen helppous ja palveluiden saavutettavuus kaikille perheenjäsenille. Terveet uudehokot tilat kaikenikäisille. **Huolen aiheet:** Toivotaan runsaampaa sisään muuttoa. Mielenterveys tai päihdeasioihin tukea/apua tarvitsevien tulisi saada tukea riittävän nopeasti ja säännöllisesti, jotta syrjäytyminen työelämästä ei tapahtuisi, tai paluu työelämään mahdollistuisi mahdollisimman lyhyen katkeaman jälkeen.

IKÄIHMISET **Vahvuudet:** Turvallinen vanhuusvirikkeellisessä ympäristössä; paljon järjestötoimintaa ja osallisuutta. Kattavat kotiin tarjottavat palvelut ja sekä uudet hoivakotitilat. Kunta suunnittelee senioriasuntoja. **Huolen aiheet:** Hoitohenkilökunnan saatavuus

KAIKKI IKÄRYHMÄT **Vahvuudet:** Hyvät liikenneyhteydet ja edullisen asumisen kunta, joka palvelee hyvin kaikenikäiset. **Huolen aiheet:** Pienenevät ikäluokat. Palveluiden riittävä saatavuus

Hyvinvointitavoitteet 2023

Seniorineuvolan käynnistäminen.

Päihdetyön ja mielenterveystyön kapasiteettiä pyritään lisäämään.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluita tulee kehittää ja monipuolistaa, kuten toimivat nuorisotilat.

Elintapaohjauksen kehittäminen ja palvelupolun luominen.

Hyvinvointitavoitteiden 2022 arviointi

Terveystalo on tuottanut perusterveydenhuollon palvelut, kuten lääkärin ja sairaanhoidon vastaanoton, neuvolapalvelut ja kouluterveydenhoidon. Varhaisen tuen perheohjausta on tarjottu verkkoauttamispalveluina kuten auttavat videot ja chat-keskustelut. Ikääntyneiden päivätoiminta on kokoontunut kahdesti viikossa, asiakkaita päivätoiminnassa on yhteensä 16 asiakasta. Kotihoidon palveluita on saatavilla ympärivuorokautisesti. Kotikuntoyksikkö on tarjonnut tukea kotona selviytymiseen, lisäksi yksikkö toimii omaishoitajien vapaapäivien mahdollistajana. Erityisryhmien toimintaa järjestetään toimintakeskus Rantapäskyssä viitenä päivänä viikossa.

Liikuntamahdollisuuksista ja liikuntavälineiden lainaamisesta on tiedotettu eri kanavissa. Kuntalaisia on kannustettu liikkumaan omaehtoisesti pitämällä ulkoliikuntapaikat kunnossa ja järjestämällä erilaisia kampanjoita ja tapahtumia. Suomelaan on tehty kuntoportaat ja 18 väyläinen Frisbee-rata. Uusi liikuntahalli on valmistunut, jossa juoksurata ja liikuntasali, lisäksi on rakennettu kaksi uutta lähiliikuntapaikkaa, joissa kuntoilulaitteita, pääosin aikuisväestölle. Hyvinvointiohjaaja on tarjonnut vertaistuellista toimintaa ja ryhmäliikuntaa. Vesiliikunta eri muodoissa on suosittua, virtuaalista vesijumpppaa on myös tarjolla. Kuntosalivalmennuksia ja elintapaohjausta kehitetään. Erilaisia vertaisryhmiä on tarjottu, mutta niihin ei ole kiinnostusta. Vapaa sivistystoimi tarjoaa myös monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.

Jalkautuvaa nuorisotyötä toteutettiin Walkers Wautolla keväällä. Nuorisotilan kanssa on ollut haasteita. Nuorisotyötä toteutettiin syksyllä hankkeessa, jossa koulunuorisotyöntekijän työpanos oli 50%. Frosteruksen koululla ja loput 50% nuorisotilalla. Hanke jatkuu vuoden lukuvuoden 2022- 2023. Nuorisovaltuusto vaihtui vuoden vaihteessa 21-22, nuorisovaltuuston jäsen on ollut läsnäolo- ja puheoikeudella valtuustossa. Nuorisovaltuuston jäsen on osallistunut maakunnalliseen toimintaan.

Nuorisotoimi on järjestänyt kirjaston kanssa nuorten iltapäiviä kirjastolla. Kirjasto on järjestänyt runsaasti tapahtumia kaikenikäisille, kuten näyttelyitä (13 kpl v. 2022), satuhetkiä ja työpajoja. Kulttuuritoiminta on virkistynyt koronavuosien jälkeen ja osallistuminen tapahtumiin on ollut vilkasta.

Avoimen varhaiskasvatuksen, kuten perhekerhon toiminnassa on ollut aktiivisesti mukana eri järjestöjä. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden 1-5vuotiaiden % osuus vuonna 2022 oli 91%.

Kärsämäen kunnan henkilöstölle järjestettiin loppuvuonna 2022 työhyvinvointikysely. Yhteenvedona kyselyn tuloksista voidaan todeta Kärsämäen kunnan työhyvinvoinnin olevan hyvällä tasolla ja tulokset ovat lähes kaikilla osaluilla parantuneet vuoden 2019 kyselyyn verrattuna.

Lisätietoa: Kunnan hyvinvointikertomus: [Linkki](#)

Yhteystiedot:

Kunnanjohtaja Esa Jussila

Hyvinvoinnin yhteyshenkilö Ira Toppinen

Sähköposti: etunimi.sukunimi(a)karsamaki.fi